

Довготривала червнева спека та сухість пригнічувала та виснажувала сільськогосподарські рослини, сприяла передчасному дозріванню ранніх зернових культур та озимого ріпаку, прискорились фази розвитку інших культур, часом відмічалось пригнічення життєдіяльності шкідливих організмів, стримувалось розповсюдження захворювань рослин.

У Степу, південному, центральному, подекуди східному Лісостепу в посівах **озимих** та **ярих зернових колосових** культур продовжується харчування личинок старших віків та молодих клопів (окрилилось 20-38% в південних областях) **шкідливої черепашки**. Чисельність шкідливих стадій фітофага становить 0,3-1, осередково в незахищених посівах 2-7 екз. на кв.м. Разом з клопами зерном харчуються **злакова попелиця, пшеничний трипс, хлібні жуки та жужелиця**, осередково гусениці **зернової совки**.

У посівах **зернових** колосових культур розвиваються **борошниста роса, септоріоз, бура листкова іржа, гельмінтоспоріоз**, осередково **червоно-бура плямистість, ринхоспоріоз, піренофороз, аскохітоз**. Летуча сажка виявлена у господарствах та на присадибних ділянках, переважно, в ячмені на 0,2-3% рослин. Скрізь, де рослини уражені **кореневими гнилями**, має місце **білоколосість**. За сприятливих погодних умов, переважно у полеглих посівах колосся уражено: **септоріозом** (0,5-7, макс. 12% колосків), **фузаріозом** (1-5%), осередково **оливковою плісенню, альтернаріозом, гельмінтоспоріозом, борошнистою росою**. В Городищенському і Уманському районах Черкаської області **твердою сажкою** уражено до 1% колосків озимої пшениці.

Внаслідок аномальної червневої спеки та дефіциту вологи в ґрунті в рослин **гороху** відбулось передчасне відмирання листової поверхні, тому розмноження **попелиць** призупинилось, у дозріваючих бобах проходить розвиток личинок **горохового зерноїду**. Виснажені спекою рослини продовжують уражуватись **кореневими гнилями, аскохітозом, іншими хворобами**.

Рослини **сої** місцями заселяють та пошкоджують **попелиці** в незначній кількості, подекуди в посівах зустрічаються гусениці **совки-гами** середніх віків, **чортополохівки, лучного метелика**. Нижнє листя рослин хворіє на **септоріоз, альтернаріоз, фомоз** в слабкому ступені.

Скрізь посіви **соняшнику** продовжує заселяти **геліхризова попелиця** (6-12, макс. 30% рослин у Донецькій та Луганській обл.), переважно в Степу розвиваються **тютюновий трипс, клопи, соняшникова шипоноска**. У вогнищах степових та лісостепових областей шкодять гусениці **листогризучих та підгризаючих совок, лучного метелика, осередково саранові**. Повсюди погодні умови сприяли поширенню на 2-15% рослин **пероноспорозу, фомозу, осередково альтернаріозу, фузаріозу, септоріозу, осередково білої гнилі, фомопсису**. Захист посівів проводять до початку цвітіння соняшнику. Поширення фітофагів та хвороб призупиняють дозволеними до використання препаратами.

Посіви **цукрових буряків** заселяються **буряковою листовою попелицею**, яку виявляють на 4-10% рослин, переважно з країв полів. Подекуди в центральних областях рослини буряків заселяють та пошкоджують **бурякові мінуючи мухи**,

щитоноски. Триває живлення **амарантового стеблоїда** (Полтавська обл.). Осередково шкодять **листогризучі та підгризаючі совки.** Посіви цукрових буряків уражені **пероноспорозом**, осередково відмічається прояв **кореневих гнилей.** У Черкаській та Хмельницькій областях **церкоспорозом** охоплено до 3% рослин на 13-25% площі і до 1% рослин **фомозом** на 3% обстежених посівів. Від комплексу хвороб рослини оздоровлюють рекомендованими препаратами.

На **ярому ріпаку** продовжують шкодити **капустяна попелиця, клопи.** Ріпаки уражені **альтернаріозом, пероноспорозом,** подекуди проявилися **гнилі.**

Личинки **саранових старших віків, здебільшого нестадних (блакитнокрила, чорносмугаста, білосмугаста кобилки, мала хрестовичка, білолобий коник, ін.) та стадних (італійський прус)** видів розвиваються на неорних землях, узбіччях доріг, пасовищах, у плавнях річок, на **багаторічних травах** та суміжних посівах **просанних культур.** У південних регіонах відмічається поодинокі окрилення саранових. У ТОВ «Бурат – Агро» Зіньківського району, Полтавської області на смузі відводу автодороги біля села Устименки було виявлено вогнище розвитку личинок італійського пруса (III-IV віку та поодинокі дорослі комахи які утворили кулігу). Осередок надпорогової чисельності італійського пруса було локалізовано. Після обробітку обліковували до 5 личинок старшого віку на кв.м. Спеціалістами надано рекомендації щодо повторного проведення захисних міроприємств проти саранових.

Повсюди відмічається масовий літ **стеблового (кукурудзяного) метелика,** відкладання яєць, подекуди відродження та живлення гусениць. Повсюди відмічається висихання від 20 до 80% яйцекладок та гусениць першого віку стеблового метелика. В посівах **технічних, бобових, овочевих** та інших культур відмічається помірний, подекуди високий рівень розвитку та шкідливості **підгризаючих (озима, оклична) та листогризучих (гамма, С-чорне, капустяна, люцернова, бавовникова, ін.) совок,** гусениці яких чисельністю 0,5-2 екз. на кв.м пошкодили 3-12% рослин зазначених культур.

Лучний метелик розвивається в неорних землях, багаторічних травах, інших угіддях степових та лісостепових областях. Гусениці фітофага за чисельності 0,5-3, екз. на кв.м осередково пошкоджено від 2 до 8% рослин **соняшнику, цукрових буряків, кукурудзи, багаторічних трав, сої, гороху.** Вогнища надпорогової чисельності гусениць локалізовані. Відмічається відхід гусениць на заляльковування. В південних, осередково центральних областях спостерігається літ метеликів другого покоління, інтенсивністю 1-5 екз. на 10 кроків.

Плодові насадження заселяють **листогризучі та сисні шкідники.** **Яблуневі плодожерка, пильщик, вишнева муха** пошкодили до 10% плодів. У південних та центральних областях відмічається літ другого покоління метеликів яблуневої плодожерки. У **виноградниках** шкодять гусениці **гронової листокрутки, кліщі,** поширюються **мілдью, оїдіум, чорна гниль.**

У господарствах здійснюється постійний фітосанітарний нагляд за посівами сільськогосподарських культур.